

POSTANOWIENIE

Dnia 11 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **J.S.**

skazanego z art. 296 § 1 i 2 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 11 czerwca 2026 r.

wniosku prokuratora o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie kasacyjnej

o sygn. akt V KK 110/26

na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. a contrario w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. oraz art. 41 §

2 k.p.k. *per analogiam*

p o s t a n o w i ł:

wniosek pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

W dniu 11 maja 2026 r. prokurator Prokuratury Okręgowej del. do Prokuratury Krajowej na podstawie art. 3 § 1 pkt 1 i 3 oraz art. 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2024 r., poz. 390 ze zm.) oraz art. 41 § 1 k.p.k., art. 42 § 1 i art. 45 § 1 k.p.k., a także art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych UE oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności – przez wzgląd na ochronę praworządności, praw obywateli i interesu społecznego – wystąpił do Sądu Najwyższego z wnioskiem o wyłączenie od rozpoznawania kasacji w sprawie V KK 110/26 sędziów SN: Prezesa SN Z.K. (przewodniczącego), A.B. (sprawozdawcy) i A.R., wskazując,

że wyżej wymienieni zostali wadliwie powołani na urząd sędziego Sądu Najwyższego, z udziałem niespełniającej standardów konstytucyjnych Krajowej Rady Sądownictwa, w związku z tym cyt.:

1. nie mogą tworzyć i nie tworzą sądu realizującego prawo obywateli do sądu ustanowionego ustawą, niezależnego, bezstronnego i niezawisłego - przyznane przez art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych UE w zw. z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284 ze zm.) oraz przez art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a w konsekwencji nie mogą orzekać - z uwagi na wadliwość ich „powołania” do Sądu Najwyższego w procedurze przed niespełniającym wymogów konstytucyjnych gremium będącym wyłącznie z nazwy Krajową Radą Sądownictwa;

2. nie respektują Konstytucji RP oraz prawa unijnego i orzeczeń trybunałów europejskich tak w aspekcie popierania przez nich sprzecznych z ustawą zasadniczą i prawem UE zmian w sądownictwie wprowadzanych w latach 2017-2023, czego przejawem było ubieganie się przez nich o stanowiska sędziów Sądu Najwyższego przed niespełniającą wymogów konstytucyjnego organu Krajową Radą Sądownictwa ukształtowaną ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3; dalej jako: *ustawa z 2017 r.*), jak i działań podejmowanych w trakcie ich bytności w Sądzie Najwyższym, czego przejawem jest przystępowanie przez nich do rozpoznawania spraw oraz rozstrzyganie wniosków o zbadanie bezstronności i niezawisłości, a także o wyłączenie osób znajdujących się w tożsamej co one sytuacji prawno-faktycznej, a nawet dotyczących ich samych,

- które to okoliczności wysoce uzasadniają wątpliwość co do ich bezstronności przy orzekaniu w niniejszej sprawie (*pkt I*).

Jednocześnie wniośł o przekazanie sprawy do rozpoznania składowi orzekającemu stanowiącemu sąd ustanowiony ustawą, niezawisły i bezstronny, a zatem - w przeciwieństwie do wskazanego wyżej składu - spełniającemu wymogi określone w art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej, art. 47 Karty

Praw Podstawowych UE w zw. z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284 ze zm.) i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (*pkt II*) (*k. 45-50*).

Wniosek prokuratora o wyłączenie sędziów od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt V KK 110/26, nie podlegał zarejestrowaniu w kontrolce rozstrzygnięć incydentalnych („KRI”) ani w repertorium KB i został przekazany sędziemu sprawozdawcy celem podjęcia stosownej decyzji, zgodnie z pkt. 1 zarządzenia Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej z dnia 25 listopada 2025 r. Nr 21/2025 w myśl którego cyt.: „[p]isma prokuratorów, zawierające „wnioski o wyłączenie” (wykluczenie) od rozpoznania sprawy i przekazanie sprawy, mające wyłącznie charakter ustrojowy i złożone z pominięciem trybu przewidzianego w Kodeksie postępowania karnego i ustawie o Sądzie Najwyższym (art. 29 § 5 i n.) - przy uwzględnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., P 22/19 - nie podlegają zarejestrowaniu w kontrolce rozstrzygnięć incydentalnych ani w repertorium KB, a przekazuje się je sędziemu sprawozdawcy celem podjęcia stosownej decyzji”.

Zarządzeniem z dnia 12 maja 2026 r. sędzia sprawozdawca uznał, aby decyzję co do wniosku prokuratora o wyłączenie sędziów od udziału w sprawie kasacyjnej podjąć przed rozpoznaniem sprawy (*k. 45*). Do jej rozpoznania ostatecznie doszło na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. w dniu 11 czerwca 2026 r., dlatego w tej sytuacji sędzia sprawozdawca przyjął, że ww. wniosek prokuratora odnosi się li tylko do ww. sędziego i w tym zakresie podlega rozpoznaniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności należało zbadać, czy złożone przez prokuratora do sprawy pismo jest prawnie dopuszczalnym wnioskiem o wyłączenie w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania karnego, do których to przepisów nawiązuje się w *petitum* wniosku (ale już w mniejszym stopniu w treści uzasadnienia, co ma zresztą istotne znaczenie z punktu widzenia oceny rzeczywistego charakteru tego wniosku, o czym będzie mowa poniżej). Rzecz w tym, że o charakterze czynności

prawnej nie decyduje przecież jej formalne nazwanie przez autora czy też li tylko werbalne nawiązanie przez niego do określonych przepisów (jednostek redakcyjnych aktu prawnego) w części wstępnej pisma, lecz rzeczywista treść przedsięwziętej przez podmiot czynności, oceniana nie tylko z uwzględnieniem nazwy pisma, ale także treści żądania (żądań) i przez pryzmat argumentacji zawartej w uzasadnieniu pisma procesowego (art. 119 § 1 pkt 3 k.p.k.), która zresztą winna stanowić obligatoryjny element procesowej czynności o charakterze postulatywnym inicjowanej przez podmiot fachowy. Jest przy tym oczywiste, że w przypadku czynności zdziałanej przez podmiot profesjonalny wymogi w zakresie precyzyjnego i zgodnego z zasadami sztuki określenia inicjowanej akcji procesowej należy traktować znacznie bardziej rygorystycznie, niż to jest w przypadku czynności podmiotów niefachowych.

Złożony w niniejszej sprawie wniosek o „wyłączenie od rozpoznawania kasacji” oraz „o przekazanie sprawy do rozpoznania składowi orzekającemu stanowiącemu sąd ustanowiony ustawą, niezawisły i bezstronny” jest niedopuszczalny z mocy ustawy, co musiało skutkować pozostawieniem go bez rozpoznania.

Wątpliwość co do bezstronności sędziego, jego ustanowienia mocą ustawy czy też niezawisłości nie może być wywodzona z samych kwestii ustrojowych związanych z jego powołaniem i to niezależnie od tego w jakim okresie i z jakimi ułomnościami w procedurze nominacyjnej doszło do tego powołania (por m. in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 czerwca 2023 r., IV KK 460/19; z 31 października 2023 r., V KK 358/23). Zarzuty mające uzasadniać wyłączenie sędziego, nie mogą mieć bowiem charakteru abstrakcyjnego i odnosić się do całych grup powołanych sędziów ani też do wszystkich spraw rozpoznawanych przez tych sędziów (postanowienie SN z 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22). W regulacji z art. 41 § 1 k.p.k. chodzi bowiem o okoliczności natury faktycznej, względnie zdarzenia procesowe, które mogłyby uzasadniać wątpliwości co do obiektywnego rozstrzygnięcia sprawy przez konkretnego sędziego. Do okoliczności takich nie należą natomiast rozwiązania legislacyjne dotyczące ustroju sądownictwa (postanowienia SN: z 22 listopada 2023 r., II KK 7/23, i z 23 grudnia 2025 r., V KB 152/25).

Zatem procedowanie w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w sytuacji, gdy z treści wniosku o wyłączenie sędziego wynika, że kontestuje się w nim wyłącznie zagadnienia o charakterze ustrojowym jest niedopuszczalne. Tak właśnie jest w niniejszej sprawie. Podstawę wniosku stanowią bowiem wyłącznie okoliczności dotyczące powołania sędziego, *de facto* związane tylko z organem o to wnioskującym (Krajową Radą Sądownictwa działającą w składzie ukształtowanym zgodnie z ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r.).

Niedopuszczalność badania okoliczności powołania sędziego w trybie art. 41 § 1 k.p.k. wynika również z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 4 marca 2020 r., sygn. P 22/19 (Dz.U. z 2020 r., poz. 413), w którym uznano, iż art. 41 § 1 w zw. z art. 42 § 1 k.p.k., w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Powołanie się przez autora wniosku w jego *petitum* na przepisy ustawy postępowania karnego dotyczące instytucji wyłączenia sędziego (obok zasadniczej i rzeczywistej podstawy tego wniosku, tj. wymienionych w pierwszej kolejności przepisów art. 3 § 1 pkt 1 i 3 oraz art. 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze; Dz. U. poz. 390 ze zm.) ma całkowicie instrumentalny charakter i nie zmienia rzeczywistego charakteru tej czynności prawnej. Stanowi jedynie próbę nadania czynności nieprzewidzianej przez obowiązujące przepisy prawa procesowego pozorów czynności prawnie dopuszczalnej w rozumieniu regulacji kodeksowej (Kodeksu postępowania karnego).

Świadczy o tym dobitnie przegląd i analiza treści wszystkich składanych przez Prokuraturę poprzednio (listopad 2025 r.) w Sądzie Najwyższym (Izba Karna) wniosków domagających się — wówczas — "przekazania sprawy do rozpoznania innemu składowi orzekającemu" (istota wniosków — wynikająca z intytulacji pism Prokuratury, w której wskazano, że są to wnioski o przekazanie sprawy innemu sądowi, a nie o wyłączenie sędziego) i postulujących (*petitum*) bądź to o "wyłączenie sędziego" (por. m. in. wnioski składane do spraw o sygnaturach: I KO

53/25, I KS 35/25, I KZ 57/25, II KB 31/25, II KB 89/25, II KK 329/25, III KB 87/25, III KK 294/25, III KK 549/25, IV KO 116/25, V KB 101/25, V KB 139/25, V KK 138/25, V KK 40/25 i V KS 44/25), bądź też — jak to ujmowano w innych tego typu wnioskach — "wyłączenie/wykluczenie sędziego" (por m. in. wnioski w sprawach o sygnaturach: I KK 145/25, I KK 232/25, I KK 339/25, I KK 334/25, I KK 339/25, I KK 344/25, I KK 348/25, I KK 447/25, III KK 459/25, V KK 471/25, V KS 31/25, V KZ 50/25).

Wnioski te i ich uzasadnienia były w istocie analogiczne — w swej treści — do obecnego wniosku prokuratora (o odmiennej jednak, jak już powiedziano, intencji). Aktualnie, mimo identycznej w swej istocie treści uzasadnienia wniosku i zaprezentowanej w niej argumentacji, świadczącej dobitnie o tożsamym charakterze przedsięwziętej czynności, jest to pismo (od strony czysto formalnej) zatytułowane jako "wniosek o wyłączenie" z powołaniem się także na przepisy ustawy postępowania karnego (art. 41 § 1, 42 § 1 i 45 § 1 k.p.k.), a także art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych UE oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, a nie (jak to było w przypadku powołanych wyżej wniosków prokuratora z listopada 2025 r.) — wniosek o "przekazanie sprawy do rozpoznania innemu składowi orzekającemu" oparty wyłącznie na przepisach Prawa o prokuraturze.

Tymczasem w osnowie *petitum* przywołanych wyżej analogicznych wniosków składanych do postępowań zawisłych w Izbie Karnej Sądu Najwyższego i datowanych na listopad 2025 r. brak było powołania się na przepisy Kodeksu postępowania karnego o wyłączeniu sędziego jako podstawę żądania "wyłączenia/wykluczenia" sędziów Sądu Najwyższego. Mimo co od zasady analogicznych albo wręcz niemalże identycznych w swej treści uzasadnień tych wniosków i obecnego wniosku powoływano się wówczas w ich podstawie wyłącznie na przepisy Prawa o prokuraturze (art. 3 § 1 pkt 1, 2 i 3 oraz art. 5) jako podstawę ich składania.

Niepodobna oczywiście przyjąć, że autor prawie 30 wniosków o "przekazanie sprawy do rozpoznania innemu składowi orzekającemu" skierowanych do Izby Karnej Sądu Najwyższego i złożonych w listopadzie 2025 r. (podmiot profesjonalny, wykwalifikowany uczestnik obrotu prawnego) opartych wyłącznie na wskazanych

przepisach Prawa o prokuraturze po siedmiu miesiącach nagle zmienia zapatrywanie co do istoty kategoriycznie ujmowanej przezeń czynności procesowej i przyjmuje, że analogicznie uzasadniany wniosek nie jest już obecnie żądaniem przekazania sprawy do rozpoznania innemu składowi orzekającemu, lecz — na skutek dodania doń (do podstawy prawnej) trzech przepisów Kodeksu postępowania karnego, jednego przepisu ustawy zasadniczej i dwóch przepisów prawa unijnego/traktatowego i zmianie jego nazwy — ulega transformacji i przekształca się w procesowy wniosek o wyłączenie sędziego/sędziów, mimo analogicznego uzasadnienia i analogicznych żądań jak w kilkudziesięciu wcześniejszych wnioskach złożonych ledwie pół roku wcześniej.

Podsumowując należy zatem powiedzieć, że:

1. *Primo*: przepisy Prawa o prokuraturze nie przewidują postulowanej przez prokuratora decyzji, która miałaby zapaść po "wyłączeniu sędziego/sędziów", tj. „przekazanie sprawy do rozpoznania składowi orzekającemu stanowiącemu sąd ustanowiony ustawą, niezawisły i bezstronny”. To tłumaczy, dlaczego obecnie (na tle kształtu prawie 30 analogicznych wniosków złożonych w listopadzie 2025 r. przez prokuratora) konieczna stała się zmiana nazwy wniosku oraz kosmetyczne "uzupełnienie" rzeczywistej podstawy prawnej składanego wniosku o przepisy Kodeksu postępowania karnego normujące wyłączenie sędziego/sędziów wyłącznie pozornie mające z nim związek (o czym jednoznacznie przekonuje treść uzasadnienia wniosku, analogicznego z uzasadnieniami wniosków o "przekazanie sprawy innemu sądowi" składanych przez tego samego autora w listopadzie 2025 r.). W uzasadnieniu złożonego wniosku nie artykułuje się bowiem jakichkolwiek skonkretyzowanych (zindywidualizowanych) okoliczności wskazujących na istnienie wątpliwości co do bezstronności konkretnego sędziego czy ani nie wskazuje na istnienie skonkretyzowanych okoliczności świadczących o wystąpieniu przesłanki, o której mowa w art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., poprzestając na nawiązaniu do i kontestowaniu wyłącznie okoliczności o charakterze abstrakcyjnym (ustrojowym), w tym okoliczności dotyczących ścieżki zawodowej konkretnego sędziego podlegającej ocenie konstytucyjnego organu Krajowej Rady Sądownictwa.
2. *Secundo*: obecny zabieg, polegający na czysto formalnym inkorporowaniu przez prokuratora składającego wniosek do treści jego *petitum* kodeksowych

przepisów normujących instytucję wyłączenia sędziego (i zmianie jego nazwy) ma — w swojej istocie — na celu jedynie próbę obejścia instytucji obowiązującego prawa oraz zakamuflowanie rzeczywistej treści przedsięwziętej czynności, dla której brak jest jakichkolwiek podstaw prawnych, bowiem ma ona wyłącznie charakter ustrojowy i została w istocie złożona z pominięciem trybu przewidzianego w Kodeksie postępowania karnego.

Dodatkowo należy wskazać na to, że wniosek złożony przez prokuratora nie dotyczy sędziego, lecz bliżej nieokreślonego co do jego statusu ustrojowego podmiotu. Nie sposób zatem dostrzec — zaiste osobliwej — niekonsekwencji w rozumowaniu prawnym przedstawionym przez autora wniosku, który z jednej strony składa wniosek oparty na przywołanych przez siebie przepisach procedury karnej m. in. na art. 41 § 1 k.p.k. (zatem przepisach regulujących tryb wyłączenia sędziego), następnie zaś w całym wniosku koncentruje swój wysiłek na próbie dowodzenia, że sędzią, którego dotyczy wniosek sędzią nie jest. Przypomnienia wymaga bowiem okoliczność oczywista: uruchomienie postępowania incydentalnego we wskazanym w tych przepisach trybie możliwe jest bowiem wyłącznie w odniesieniu do sędziów (Rozdział 2-gi Kodeksu postępowania karnego dotyczy wszak wyłączenia sędziego). Trudno wyręczać prokuratora w trudzie zidentyfikowania właściwej podstawy procesowej wyłączenia od udziału w sprawie — jak to się ujmuje we wniosku — "osoby działającej w Sądzie Najwyższym", która jednocześnie nie jest sędzią ("nie-sędziego"). Jeśli jednak tryb taki w prawie procesowym istnieje, to niewątpliwie wniosek o wyłączenie złożony przez prokuratora nie został na nim oparty, bowiem nie tylko w uzasadnieniu wniosku, ale także w jego *petitum* takiej podstawy nie wskazano.

Decyzja o pozostawieniu bez rozpoznania wniosku o „wyłączenie od rozpoznawania sprawy” sędziego i „o przekazanie sprawy do rozpoznania składowi orzekającemu stanowiącemu sąd ustanowiony ustawą, niezawisły i bezstronny” zapada w formie postanowienia, które może zostać wydane również z udziałem sędziego, którego dotyczy wniosek. Jak bowiem przyjmuje najwyższy organ władzy sądowniczej (wyrok z 15 listopada 2013 r., sygn. III KK 227/13), cyt.: "wynikający z art. 42 § 3 k.p.k. obowiązek powstrzymania się sędziego od udziału w sprawie ma swoje uzasadnienie tylko wtedy, gdy wniosek o jego wyłączenie w ogóle podlega

rozpoznaniu. Natomiast, gdy zachodzi podstawa do pozostawienia wniosku bez rozpoznania, nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, iż sędzia, którego ten wniosek dotyczy, nie może brać udziału w wydaniu takiego orzeczenia. [W] składzie sądu orzekającego o pozostawieniu bez rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego w trybie art. 41 § 2 k.p.k. może brać udział sędzia, którego wniosek taki dotyczy" (zob. także postanowienie Sądu Najwyższego z 21 lipca 2011 r., I KZP 6/11, OSNKW 2011, nr 8, poz. 66 z glosą D. Wysockiego, OSP 2012, z. 3, s. 207-209 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2026 r., sygn. II KB 118/25; por. również: J. Kosonoga w: *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166*, red. R.A. Stefański, S. Zabłocki, Lex 2017, art. 41, teza 73-74; M. Rogacka-Rzewnicka w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz do wybranych przepisów*, red. D. Szumiło-Kulczycka, Lex 2022, art. 41, teza 3; H. Paluszkiewicz w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. K. Dudka, wyd. 3, Warszawa 2023, art. 41, teza 11; D. Świecki w: *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany*, red. D. Świecki, Lex 2025, art. 41, teza 18-19; W. Jasiński w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Skorupka, wyd. 7, Legalis 2026, art. 41, Nb 20 wraz z powołaną dalszą literaturą).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy pozostawił wniosek prokuratora bez rozpoznania.

Antoni Bojańczyk

[WB]

[a.ł]